

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

11. søndag i treenighetstiden – 31.juli 2016

Prekentekest: Joh 8, 31-36

Lesetekst I: 1 Mos 21, 9-13

Lesetekst II: Rom 8, 1-4; 14-18

Frihetens søndag – Sannheten gjør fri!

Vi møter en dramatisk tekst på ”frihetens søndag”. Jesus snakker med jøder som var kommet til tro på ham. Så ender samtalen med: ”Da tok de opp steiner for å kaste på ham” (v 59).

Jesus er i Jerusalem under løvhyttefesten. Det var mange meninger om Jesus (se 7.12), og Jesus selv deltok aktivt i samtalen. Vår korte tekst (8, 31-59) er bare en del av Jesus samtale med noen jøder. Spørsmålet om ”Abrahams avstamning” går som en rød trå gjennom resten av kapittel 8.

Vi ser en klar sammenheng mellom dagens tre tekster: Fra 1. Mosebok leser vi om familiedramaet i Abrahams hus. Historien om slavekvinnen Hagar og hennes sønn, Ismael, forteller om slaven som ikke får bli i huset og om sønnen som får bli. J.fr. v 35 og 36. Teksten fra Romerbrevet: ”Det er ingen fordømmelse for den som er i Kristus.”

Samtale med troende jøder

Jesus snakket til noen jøder som var kommet til tro på ham. Se vers 30. Vi kan lure på hva slags tro det var. I Joh 2, 23 ser vi også at noen trodde pga de tegnene Jesus gjorde. Så ser vi i de følgende versene at Jesus ikke betrodde seg til dem. Han visste hva som bodde i dem. Også i kapittel 6 møter vi noen troende som hadde sett flere av de tegn Jesus gjorde. Men det stakk ikke så dypt. Også i 6, 66 ser vi at mange trakk seg bort fra Jesus.

Vi må anta at Jesus også kjente til hvilken tro de jødene han snakket til i vår tekst hadde. De hadde nok mer verdslige enn åndelige forventninger til Jesus. Jesus sier til dem at de må kjenne sannheten for å bli virkelig fri.

Mange har kanskje et slikt overflatisk forhold til Jesus også i dag. Hvor sterkt er vi bundet til Jesus som vår frelser?

Å bli i Jesu ord

Jesus prøver til å begynne med å hjelpe den unge, kanskje usikre troen frem til sann frigjørelse. Betingelsen for å være en Jesu disippel, er at en må bli i hans ord. At en hører det, tar imot det og lar det virke på seg. Da først kan vi få ”kjenne sannheten”, få erfare at Jesu ord er sanne. Jesus stiller de jødene som trodde på ham på prøve, han inviterer dem til en sannere tro og bruker Ordet som prøvestein.

Det er vårt forhold til Guds ord som forteller hvordan vi har det med Jesus. Jesus sier «*Hvis dere blir i mitt ord, er dere virkelig mine disipler.*» Som kristne har vi litt kjennskap til Bibelen som Guds ord. Jesus utfordrer oss til å bli værende i Ordet. Bibelen må være fundamentet både for vårt tro og for våre liv. Vårt forhold til Bibelen som Guds ord er uttrykk for vårt forhold til Jesus, - om vi er Jesu disipler.

Sannheten skal gjøre dere fri

Hva de skal frigjøres fra, har ikke Jesus sagt ennå. Men at de skal frigjøres betyr at de ikke er frie. Sannheten er ikke en slags filosofi som vi med fornuftens hjelp kan tenke oss frem til. Det er heller ikke en sum av kunnskaper som vi kan skaffe oss gjennom studier og forskning. Sannheten er, som alltid i Bibelen, Guds sannhet, Guds mening med livet, Guds gode vilje med oss. Kort sagt er Jesus sannheten, og han vil sette oss fri.

De som hørte dette, avviste tilbudet. De hadde ikke behov for noen annen sannhet enn sitt eget stolte selvbilde. Et selvbilde som var klart løgnaktig. Hadde ikke Abrahams barn noen ganger vært treller? Det utvikler seg til en stridssamtale. Det dreier seg om frihet, tilhørighet og familierettigheter. Jesus sikter til den indre trelldom, til det at de ikke var så gode som de gav uttrykk for. De var syndere, de kom til kort, de gjorde slikt som de ikke ville vedkjenne seg. Slik vi alle gjør.

Her kan det være på sin plass å rette pekefingeren mot oss selv og vårt eget selvbilde overfor Gud. Mange tenker nok slik: Ja da, vi er syndere, men ikke verre enn alle andre. Vi gjør så godt vi kan, og da må vel Gud være fornøyd med oss.

Den sannheten som kan sette oss fri taler sant både om Gud og om oss selv. En gud som vi skaper oss selv taler ikke sant til oss. Overfor denne guden må jeg skape meg selv.

Men den Gud som er, den Gud som finnes før alle ting, han tar kontakt med oss og taler med oss på en åpen og sann måte.

Den som gjør synd er slave under synden

I begynnelsen av kapittel 8 snakket Jesus med en kvinne som var grepet i hor. Jesus hadde sagt til fariseerne og de andre som var der at «*den som er uten synd, kan kaste den første sten*». Da forlot de ham. Til kvinnen sa Jesus at heller ikke han fordømte henne. Gå bort og synd ikke mer.

Det er frihet fra syndens lenker Jesus vil snakke med jødene om.

Slaveriet og trelldommen gjelder ikke bare tiden i Egypt eller okkupasjonen under romerriket. Det bor noe inne i oss som vi ikke kan beseire selv. Synden gjør oss til ufrie slaver. Synden kontrollerer og hersker over oss. Vi kan ikke selv fri oss fra det slaveriet som binder oss til et liv i ufrihet.

Tro på Jesus

Bildet om slaven som ikke blir i huset for alltid og om sønnen som blir, peker på dagens GT-lesning fra 1. Mosebok (21, 10-12) om Isak og Ismael. Jødene var ikke i pakt med den frie kvinnens sønn, slik de selv oppfattet det. *Jesus* er den frie kvinnens virkelige sønn. Jesus blir i Guds hus for alltid. Jesus er veien, sannheten og livet.

Veien til friheten går gjennom troen på Jesus. Å tro er å fatte tillit til at Jesus åpenbarer Guds sannhet.

Jesus snakker til de jødene som trodde på ham: *"Hvis dere blir i mitt ord, er dere virkelig mine disipler"*. I verset før vår tekst (v 30) står det: *"Da han sa dette, kom mange til tro på ham"*. Det Jesus hadde understreket var den nære sammenhengen mellom ham og hans Far, Gud. Det Jesus sier har han fra sin far. Jesus er sannheten som kan gjøre oss fri. Han befri oss fra syndens konsekvenser, fra selvbedrag og fra djevelens falskhet. Jesus viser oss veien til evig liv med Gud. Dagens tekst fra Romerbrevet understreker dette: *«Så er det da ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus»*. Vi er frigjort fra syndens og dødens lov.

Veien er å komme til Jesus med sine synder, erkjenne og bekjenne dem. *«Da skal dere kjenne sannheten, og sannheten skal gjøre dere fri.»* v 33.

Om begrepet «jødene»

Jesus møtte mye motstand i Jerusalem. Men det er ikke en motstand fra alle jødene. Disiplene var også jøder, og Paulus som selv var jøde, lærer oss at vi hedningekristne har blitt podet inn i det jødiske treet. Johannesevangeliet bruker «jødene» nærmest som en teknisk term på Jesu

motstandere, sier Olav Skjevesland i sin bok "En åpent dør. Søndagens evangelietekster 3. rekke Treenighetstiden". Dette er det grunn til å merke seg, for kapittel 8 og 10 i Johannesevangeliet har ofte blitt brukt som begrunnelse for antisemittisme. Johannes bruker «jødene» nesten som en betegnelse på de religiøse autoritetene i Jerusalem.

Bjørn Hesselberg

Sokneprest i Hommelvik. Landsstyreleder i Den Norske Israelsmisjon.

bjorn.theodor.hesselberg@ntebb.no